



**UITGEWERKTE VOORBEELD VAN 'N
JAAREIND GRAAD 12 REKENINGKUNDE EKSAMENVRAESTEL
VOORBEREI DEUR NEW ERA REKENINGKUNDE**

**NASIENRIGLYN
VRAESTEL 2**

Vraag	Maksimum Punte
1	35
2	55
3	35
4	25
TOTAAL:	150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 9 bladsye.

VRAAG 1

1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	
	Spesifieke identifikasie ✓	EIEU ✓	Deurlopende voorraadstelsel ✓	Periodieke voorraadstelsel ✓	Geweegdegemiddelde ✓	5

1.2.1	Bereken die waarde van die slotvoorraad van skooltasse op 29 Februarie 2020.		
	Berekeninge	Antwoord	
	$\frac{24\ 910 + 283\ 700 - 5\ 250}{170 + 1\ 780 - 30} \times 147$	R23 226 ✓	8

	Bereken die voorraadomsetsnelheid van skooltasse.		
	Berekeninge	Antwoord	
	$\frac{280\ 134}{\frac{1}{2}(24\ 910 + 23\ 226)} = \frac{280\ 134}{24\ 068}$	11,6 ✓ Of as eenhede gebruik: 11,1 keer	4
	OF as eenhede gebruik: $1\ 763 \div 158,5$		

1.2.2	Bereken die getal skooltasse wat vermis word.		
	Berekeninge	Antwoord	
	$\frac{1\ 920 - 147 - 1\ 763}{(170 + 1\ 780 - 30)}$	10 ✓	5

	Gee TWEE voorstelle om die probleem aan te spreek.		
	TWEE punte ✓ ✓		
	Fisiese ondersoek/sekuriteit by uitgangspunte/sekuriteitsetikette op sakke/willekeurige voorraadopnames		2

1.2.3	Bereken die waarde van die slotvoorraad van die rekenaarsakke op 29 Februarie 2020.		
	Berekeninge	Antwoord	
	$(150 + 120 + 50) \times 320 - 150 = 170 \times R650 = R110\ 500$	R 289 000 ✓	5
	$(200 + 120 + 75) \times 395 - 140 = 255 \times R700 = R178\ 500$		

1.2.4	Verduidelik die aard van die probleem wat Thandi ondervind. Watter stappe moet sy neem om die probleem aan te spreek? Gee DRIE punte.		
	Enige DRIE ✓✓ ✓✓ ✓✓ deelpunte vir gedeeltelike antwoorde		
	<ul style="list-style-type: none"> • Onetiese, korrupte gedrag van 'n senior bestuurder • Nepotisme, ondersteun (sameswering) met familielid • Plaas die onderneming willens en wetens bloot aan 'n finansiële risiko (kon die sak goedkoper gekry het). • Meer as R280 000 in voorraad (gestoor/opgegaar) opgesluit. • 60% van die sakke bly onverkoop (425/715) • Teikenmark (skole) kan moontlik nie die sakke bekostig nie. 		6

TOTAAL: 35 PUNTE

VRAAG 2

2.1.1 Verwys na Inligting G hieronder. Bereken Salarisse en lone wat in Mei 2020 betaal moet word.

Berekeninge		Antwoord
Bestuurder kry	$R13\ 000 + R26\ 000 = R39\ 000 \checkmark$	R116 000 ✓
Werkers kry	$R84\ 000 \times \frac{10}{12} \times \frac{110}{100} = R77\ 000 \checkmark\checkmark$	

4

2.1.2 Verwys na Inligting J hieronder. Bereken die bedrag wat op 31 Mei 2020 aan Ace-Tech betaal moet word.

Berekeninge		Antwoord
Waardevermindering Maart-Mei	$= 43\ 200 \times 33\frac{1}{3}\% \times \frac{3}{12} = R\ 3\ 600 \checkmark$	R60 600 ✓
Koste van nuwe rekenaar	$= R71\ 400 \checkmark$	
Netto boekwaarde	$= 43\ 200 - 28\ 200 - 3\ 600$ Minus: <u>R 10 800</u> ✓✓	

5

**2.1.3 WOOD HANDELAARS (Edms.) Bpk.
KONTANTBEGROTING**

KONTANTBEGROTING		APRIL 2020	MEI 2020
		R	R
KONTANTONTVANGSTE:			
Kontantverkope		✓✓ 525 000	498 750
Kontant vanaf debiteure		684 000	661 500
Kommissie inkomste		✓ 7 500	✓ 9 000
Ander inkomste			
Totale ontvangstes	4	1 296 500	1 289 250
KONTANTBETALINGS: oorbodige/vreemde inskrywings -1 (bv. vir waardevermindering)			
Kontantverkope van voorraad		✓✓ 150 000	142 500
Betalings aan krediteure		499 200	✓✓ 576 000
Diverse uitgawes		28 000	✓✓ 25 900
Direkteursfooie			
Ouditfooie			
Salarisse en lone (sien 2.1.1)		97 000	<input checked="" type="checkbox"/> 116 000
Advertensies		✓✓ 56 000	0
Terugbetaling van lening		✓✓ 180 000	0
Rente op lening		6 600	4 950
Betaling aan Ace-Tech vir rekenaar (sien 2.1.2)		0	<input checked="" type="checkbox"/> 60 600
Totale betalings	12	1 216 800	1 075 150
Surplus (tekort)		79 700	✓ 214 100
Begin banksaldo		(172 000)	✓ (92 300)
Slot banksaldo	4	✓ (92 300)	✓ 121 800

20

2.2 UNIQUE TAFELS (Edms.) Bpk.

2.2.1 Bereken die persentasie verhoging in die begrote bedrag vir salarisse en lone vir April 2020.

Berekening	Antwoord
$\frac{5\ 000}{48\ 000} \times \frac{100}{1}$	10,4% ✓✓

Verduidelik waarom die werknemers met die verhoging tevrede sal wees. Gee TWEE punte.

Dit oorskry die inflasiekoers ✓

Die direkteure het nie 'n verhoging gekry nie en het nie die volle bedrag aan hulle verskuldig geëis nie. ✓

4

2.2.2 Die finansiële direkteur is tevrede met die boekhouer en interne ouditeur se werk. Identifiseer 'n uitgawe wat aandui dat hy korrek is.

Ouditfooië ✓

Verduidelik jou antwoord.

Verwagte antwoord vir 2 punte:

Die ouditfooië is baie laer as verwag, wat beteken hulle bestee minder tyd aan die audit/rekords was korrek.

Verwagte antwoord vir 1 punt: Ouditfooië is laer as verwag

3

2.2.3 Lewer kommentaar op hoe die nuwe mededinger die verkope van Unique Tafels beïnvloed het. Voorsien bedrae.

Kommentaar ✓ ✓ Bedrae ✓ ✓ Enige twee geldige punte

- Kontantverkope is 25% van die begrote bedrag, terwyl die doelwit 80% was.
- Kontantverkope geprojekteer R1,12 milj., terwyl dit werklik R280 000 was/minder as 80 tafels
- Bruto wins was R120 000 onder begroting a.g.v. die 80 tafels onder die doelwit.

4

Verduidelik hoe Unique Tafels op hierdie probleem reageer het. Gee DRIE punte van belang. Voorsien bedrae.

Punt 1 *Verduideliking ✓✓ Bedrae ✓ Deelpunte vir onvoltooide verduidelikings*
Dit is 'n verpligte punt:
 Hulle het doelbewus hul kredietverkope verhoog (R280 000 was begroot, maar R840 000 was op krediet verkoop).

Punt 2 *Verduideliking ✓✓ Bedrae ✓ Deelpunte vir onvoltooide verduidelikings*
Dit is 'n verpligte punt:
 Hulle gebruik hulle volle afleweringuitgawes waarvoor begroot is om hulle klante te ondersteun. Begroot R300 per tafel (R120 000 ÷ 400), maar spandeer R375 per tafel (R120 000 ÷ 320).

Punt 3 *Verduideliking ✓✓ Bedrae ✓ Deelpunte vir onvoltooide verduidelikings*
 Hulle spandeer R50 000 op advertensies (Begroot R15 000; 233% oorspandeer)
OF
 Direkteure verbeur 50% van hulle fooie om meer advertensies te befonds R30 000.

9

2.2.4 Gee DRIE punte met bewyse vanuit die vraag om aan te toon wat verantwoordelik kon wees vir die groot kontant tekort van R502 000.

Punt 1	Verduideliking ✓ Bedrae ✓ <i>Deelpunte vir onvoltooide verduidelikings</i> Die kontant vanaf klante kom baie stadiger in. Bewys: Kredietverkope is nou aansienlik hoër in April en normale kredietterme sal toegepas word.
Punt 2	Verduideliking ✓ Bedrae ✓ <i>Deelpunte vir onvoltooide verduidelikings</i> Die maatskappy koop 'n voertuig in April. Bewys: Motorvoertuiguitgawes en waardevermindering word nou aangegaan.
Punt 3	Verduideliking ✓ Bedrae ✓ <i>Deelpunte vir onvoltooide verduidelikings</i> Die onderneming betaal 'n deposito op eiendomsverband Bewys: Rente op die verband is baie hoog en 'n deposito moes gevra geword het.

6

TOTAAL: 55 PUNTE

VRAAG 3

3.1.1	Bereken die totale koste van produksie soos aangetoon in die Produksiekostestaat in April 2020.	
	Berekeninge	Antwoord
	$29\ 000 \times (R15,40 + R31,50 + R19,94)$	$R1\ 938\ 360$

5

3.1.2	Bereken die gelykbreekpunt vir beskuit in April 2020.	
	Berekeninge	Antwoord
	$861\ 300 \div (R97,00 - R40,50)$	$21\ 267$ of 21 266

4

3.2.1	Lewer kommentaar op die verandering in die gelykbreekpunt en produksievlak vir Beskuit in April 2020. Haal bedrae aan.	
	<ul style="list-style-type: none"> • GBP verhoog vanaf 18 578 tot 21 267 eenhede/met 2 689/met 14,4% ✓ • Produksie verminder vanaf 40 000 tot 29 000 eenhede/by 11 000/by 27,5% ✓ • Produksie oorskry die GBP wat beteken dat die onderneming 'n wins maak. ✓ • Die grens tussen die twee produkte het aansienlik verminder wat die meer moeilik maak om groter wins te maak/verhoog die risiko van die onderneming. ✓ 	

4

3.2.2	Lewer kommentaar op die vaste koste per eenheid vir Beskuit in April 2020. Haal bedrae aan.	
	Vaste koste per eenheid verhoog vanaf R21,55 tot R29,70/met R8,15/met 38% ✓✓	
	Verduidelik waarom dit verander het.	
	Ekonomieë van skaal is omgekeer omdat vaste koste oor beide maande konstant gebly het maar die eenhede geproduseer het aansienlik afgeneem. ✓✓ <i>Deelpunte vir gedeeltelike antwoord</i>	

4

3.2.3	Lewer kommentaar op Direkte materiaalkoste per eenheid vir beskuit in April 2020. Haal bedrae aan.	
	DM koste per eenheid verhoog vanaf R11,80 tot R15,40/met R3,60/met 30,5% ✓✓	
	Gee ook TWEE moontlike redes vir die veranderinge en hoe dit reggestel kan word.	
	Rede	Hoe dit reggestel kan word
Rede 1	Vermorsing ✓	Opleiding van werkers ✓
Rede 2	Swak kwaliteit materiaal ✓	Kry 'n beter verskaffer ✓

6

3.3.1

Verduidelik wat die HUB by die AJV sal sê om die aandeelhouers te oortuig dat hulle aantygings nie waar was nie. Noem die doelbewuste besluite of aksies wat die direkteure oor die laaste twee maande geneem het en gee bewyse om jou mening te ondersteun. Haal bedrae aan.

***Uitstekende** verduideliking met al vyf punte genoem met bedrae = 8 punte
Baie goeie verduideliking met die meeste punte genoem met bedrae = 6-7 punte
Bevredigende verduideliking met sommige punte genoem met sommige bedrae = 4-5 punte
Swak verduideliking met een punt genoem en geen bedrae = 1-3 punte*

Verwagte antwoorde:

- **Verbetering in netto wins:** Die netto verlies in Maart van R122 700 verander na 'n netto wins in April van R405 000 (d.i. swaai van R527 700/die direkteure glo die netto wins (R525 700) sal volhoubaar wees en dit oorskry die wins wat verdien is op beskuit in April (R313 500) wat die produk was waarvoor die maatskappy bekendheid verwerf het
- **Verkoopprys:** Daar is verwag dat daar in Maart 'n verlies sal wees, aangesien die verkoopprys op 'n lae vlak van R65,00 (33% winsopslag) was om voordeel uit die markaandeel te verkry, maar die verkoopprys is in April verhoog tot , maar verkope het steeds verbeter (toon goeie reaksie van klante aan).
- **Verkoops- en distribusiekoste:** Dit is op 'n relatiewe hoë vlak gestel in Maart (R19,00) om voordeel uit die markaandeel te verkry, maar is tot R9,10 in April verlaag.
- **Interne kontrole oor koste:** Daar was goeie kontrole oor alle koste in April, Direkte materiaal was ongeveer dieselfde as in Maart – daar was 'n vermindering van 48% in Direkte arbeidskoste a.g.v. verhoogde effektiwiteit en toesig oor werkers.
- **Ekonomieë van skaal:** Dit vind plaas a.g.v. die verhoging in verkope vanaf 13 500 tot 19 000 eenhede/met 5 500/met 40,7%.

8

3.4.1

Bereken die addisionele wins wat in Mei 2020 gemaak sal word indien produksie en verkope met 10% verhoog.

Berekening	Antwoord
1 900 x R39	R74 100 ✓✓

2

3.4.2

Bereken die getal ekstra eenhede wat in Mei 2020 geproduseer en verkoop moet word om 'n addisionele wins van R300 000 te maak.

Berekening	Antwoord
300 000 ÷ R39	✓✓ 7 692,7 eenhede of 7 692 eenhede of 7 693

2

TOTAAL: 35 PUNTE

VRAAG 4

4.1 Bereken die korrekte saldo van Mega Groothandelaars in die Krediteurgrootboek-rekening van Madiba Handelaars. Toon die veranderinge aan die bedrag van R92 340.

Berekeninge	Antwoord
$ \begin{array}{r} \checkmark \quad \checkmark \quad \checkmark\checkmark \quad \checkmark\checkmark \quad \checkmark\checkmark \quad \checkmark\checkmark \\ 92\,340 + 870 - 250 - 27\,300 - 810 - 6\,800 \\ \text{of } -3400 - 3400 \end{array} $	58 050 <input checked="" type="checkbox"/>

11

4.2 Krediteureversoeningstaat vir Mega Groothandelaars op 31 Maart 2020

Debietsaldo per staat of rekening	63 600	<input checked="" type="checkbox"/>
Krediet fout op staat (Fakt. 396)	(13 400)	<input checked="" type="checkbox"/>
Debiet fout op staat (Kwitansie 673)	84 000	<input checked="" type="checkbox"/>
Krediet Oordrag of debietsaldo nog nie op staat	(3 600)	<input checked="" type="checkbox"/>
Krediet EFO nie op staat nie	(71 100)	<input checked="" type="checkbox"/>
Krediet korting nie op staat nie	(1 450)	<input checked="" type="checkbox"/>
Korrekte saldo	58 050	<input checked="" type="checkbox"/>

10

4.3 Gee TWEE redes waarom Mega Groothandelaars nie tevrede behoort te wees met hul kredietkontroleur oor die wyse waarop die rekening van Madiba Handelaars gekontroleer is nie.

- Madiba Handelaars is toegelaat om tydens verskeie geleenthede hulle kredietlimiet te oorskry (beginsaldo en gedurende die huidige maand).
- Madiba Handelaars het ook nie hul kredietterme nagekom nie. Rente is gehef op die agterstallige bedrag.

4

TOTAAL: 25 PUNTE